

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0003.516.2019

Kraków, 1 c Kw. 2019

Pan
Łukasz Gibała
Radny Miasta Krakowa

Odpowiadając na Pana interpelację w sprawie przeciwdziałania „mowie nienawiści” w krakowskich szkołach, przekazaną przez Pana Dominika Jaśkowca, Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa w dniu 27 marca 2019 r., uprzejmie informuję, że Gmina Miejska Kraków mając pełną świadomość znaczenia działań zapobiegającym przemocy słownej i fizycznej od wielu już lat podejmuje działania mające na celu ograniczanie tych zjawisk.

Przez kilka lat w krakowskich szkołach prowadzony był pilotaż projektu „Tamujemy przemoc”, który miał na celu nie tylko ograniczanie przemocy, ale zmierzał ku budowaniu przestrzeni bezpieczeństwa w szkołach. Jego efekty były bardzo wysoko oceniane przez nauczycieli. Podkreślali oni szczególnie zdobytą wiedzę na temat narzędzi do diagnozowania mechanizmów podtrzymujących przemoc rówieśniczą w klasie, a także umiejętności prowadzenia rozmowy z osobą poszkodowaną, z osobą stosującą przemoc w szkole, wspierania osoby w kryzysie oraz wprowadzania zmiany w środowisku szkolnym. Kolejnym efektem tych działań była krakowska publikacja „Za-Tamowana przemoc”, która uzyskała doskonałe opinie specjalistów i jako dobra praktyka została przekazana do miast Unii Metropolii Polskich, a także do wszystkich krakowskich szkół i placówek.

Doceniając wagę zagadnienia i wsłuchując się w postulaty nauczycieli zdecydowałem o stworzeniu w naszym mieście możliwości stałego wsparcia dla szkół poprzez ulokowanie w siedzibie Specjalistycznej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej „Krakowski Ośrodek Terapii” Krakowskiego Centrum Budowania Bezpieczeństwa i Przeciwdziałania Przemocy Szkolnej. Jest to projekt, który ma na celu stałe rozwijanie swojej oferty specjalnie opracowywanych programów skierowanych nie tylko do nauczycieli, ale także do rodziców oraz do samych dzieci, czy to doświadczających przemocy, czy też nieradzących sobie z własnymi emocjami.

Szkoły i placówki mogą liczyć na wsparcie miejskich poradni psychologiczno - pedagogicznych, które organizują warsztaty koncentrujące się wokół najpoważniejszych trudności, jakie występują w grupach rówieśniczych, pomagając tym samym w tworzeniu pozytywnych wzorców zachowań. Zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, a także dla rodziców i nauczycieli organizuje również od lat Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień. Rocznie z warsztatów korzysta ponad 18 tys. uczniów oraz ok. 2,5 tys. nauczycieli i rodziców.

W tym kontekście przypisywanie działaniom w naszym mieście charakteru incydentalnego jest wysoce niezasłużone, a tym samym krzywdzące, zwłaszcza dla osób, które najbardziej osobiście się w nie angażują.

Tragiczna śmierć Prezydenta Pawła Adamowicza wstrząsnęła nami wszystkimi, dlatego 25 stycznia br. skierowałem list otwarty do dyrektorów, nauczycieli i wychowawców, w którym wyraziłem wolę „abyśmy w obliczu tych wydarzeń wspólnie zintensyfikowali nasze dotychczasowe działania skierowane na zapobieganie aktom nienawiści (...) abyśmy coraz skuteczniej uczyli młodych szacunku do innych i podejmowania dialogu w atmosferze poszanowania drugiego człowieka.” Listem tym zainicjowałem kolejny projekt wspierający walkę z przejawami przemocy - „Kraków bez nienawiści”, deklarując jednocześnie wsparcie wszelkich działań skierowanych na walkę z nietolerancją i agresją słowną.

Krakowskie środowisko oświatowe bardzo żywiołowo i spontanicznie zareagowało na propozycję zorganizowania jako inauguracji tego projektu „Krakowskiego Tygodnia Dobrego Słowa” czego dowodem była zarówno frekwencja, jak i reprezentatywność środowisk na spotkaniu zorganizowanym przez Panią Ewę Całus - Dyrektora Wydziału Edukacji UMK. Obecni tam m.in. specjaliści i naukowcy zadeklarowali wstępnie włączenie się w długofalowe działania Miasta w tym zakresie. W trakcie tego spotkania został ogłoszony ogólny harmonogram działań zawierający m.in. zorganizowanie warsztatów dla nauczycieli poświęconych przeciwdziałaniu mowie nienawiści. Poprzedziły one „Krakowski Tydzień Dobrego Słowa”, w trakcie którego specjaliści Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień we współpracy ze Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną „Krakowski Ośrodek Terapii” przeszkolili ponad 300 nauczycieli. W czasie „Krakowskiego Tygodnia Dobrego Słowa” w szkołach odbywały się różnorodne działania, z których 108 zostało opisanych i przesłanych do Wydziału Edukacji UMK. Najlepsze pomysły zostaną przeze mnie nagrodzone. Efektem tego tygodnia jest też zaplanowane powołanie zespołu, który będzie pracował merytorycznie nad miejską kampanią społeczną, która miałyby rozpocząć się w przyszłym roku szkolnym.

W świetle przedstawionych faktów uważam, że sprowadzanie dorobku „Krakowskiego Tygodnia Dobrego Słowa” do „niezrozumiałych plakatów” jest wysoce krzywdzące, zwłaszcza dla tysięcy dorosłych, dzieci i młodzieży zaangażowanych w jego realizację.

Ad 1.

Program szkolenia (3 h) obejmował następujące zagadnienia:

1. Jak przeanalizować, definiować i opisywać zjawisko nienawiści w przestrzeni społecznej i personalnej uczniów, a także każdego z nas.
2. Jak budować komunikaty społeczne (szczególnie interaktywne) pod kątem kultury języka i zabarwienia emocjonalnego.

3. Największe zagrożenia związane z nienawiścią - na co zwrócić szczególną uwagę pracując z dziećmi i młodzieżą (treści dostosowane w zależności od poziomu nauczania biorących udział w szkoleniu).
4. Jak skutecznie prowadzić kampanie wzmacniającą zachowania prospołeczne w całej społeczności edukacyjnej jak i w indywidualnym kontakcie z uczniem i rodzicem.
5. Kampania szkolna *Uśmiechnij się*.
6. Kampania *Asertywność nie jest zła*.
7. Kampania *Dobrego Słowa* („zależy mi na tobie”, „trzy magiczne słowa”).
8. Kampania *Dobry start każdego dnia*.
9. Kampania *3 zadania podstawowe i 3 zawansowane* (jak wypracować u siebie umiejętności zarażania dobrym nastawieniem).
10. Kampania *Nie daj się sprowokować* – bullying – jak sobie z nim radzić.
11. Recepta dla nauczyciela na sukces ucznia.
12. Recepta dla ucznia na życie pełne dobroczynności.
13. Przekazanie i omówienie biblioteki materiałów dla szkolących.

Ad 2.

Szkolenia były prowadzone przez osoby posiadające kwalifikacje psychologów, terapeutów uzależnień, pedagogów, którzy są również trenerami.

Ad 3.

W ramach warsztatów przeszkolono 333 nauczycieli.

Ad 4.

Niewątpliwie uczestnictwo w szkoleniach przełożyło się w pierwszej kolejności na realizację działań w szkołach podejmowanych w ramach „Krakowskiego Tygodnia Dobrego Słowa”, którego głównym celem było dzielenie się dobrymi praktykami stosowanymi w jednostkach oświatowych. Akcja ta wsparła inne miejskie działania prowadzone w obszarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Intencją było skoncentrowanie się na przeciwdziałaniu mowie nienawiści oraz promowaniu pozytywnej komunikacji. Istotnym elementem „Krakowskiego Tygodnia Dobrego Słowa” było też uwalnianie przestrzeni szkolnej od nienawistnych lub negatywnych haseł czy napisów, które pojawiają się na murach i ścianach. Wśród zgłoszonych do Wydziału Edukacji przez 108 szkół przykładów realizacji działań w zakresie przeciwdziałania „mowie nienawiści” są m.in.: gazetki ściennie z pozytywnymi hasłami i zwrotami, plakaty z ulubionymi słowami, w niektórych szkołach na schody naklejone zostały „miłe słowa” i hasła przypominające o dobrych manierach, w salach powstały wystawki i „drzewka dobrych słów”, podczas godzin wychowawczych uczniowie rozmawiali o mocy sprawczej słowa, klasy spotkały się z przedstawicielami Straży Miejskiej, na zajęciach uczniowie dowiedzieli się, jak walczyć z hejtem i cyberprzemocą, przygotowywano prezentacje multimedialne o tematyce „kulturalne słowa”, na zajęciach plastycznych powstawały plakaty i prace utrwalające wiedzę o odpowiednim zachowaniu się w każdej sytuacji, podejmowane były również działania w zakresie kształtowania postaw otwartości na inne kultury i poglądy np. wymiany międzynarodowe itp.

Ad 5.

Efektom przeprowadzonych warsztatów było wypracowanie przez zgromadzonych nauczycieli banku pomysłów, które sukcesywnie będą wprowadzane. Przykłady niektórych z nich:

1. Szkolny kącik „Pozytywne motto - bądź w dobrej myśli”.
2. Pozytywne piosenki płynące z głośników w czasie przerwy.
3. Tablica ogłoszeniowa, sztaluga z pozytywnymi myślami.
4. Spot, teledysk stworzony ze zdjęć uśmiechniętych nauczycieli i uczniów.
5. Pozytywne, nietypowe przywitania nauczycieli z uczniami.
6. Wyjście z „dobrym słowem” do Domu Seniora.
7. „Gabinet Uśmiechu” - uśmiechnięty nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog.
8. „Cichy Bohater/Przyjaciel” - tajne losowanie uczniów w klasie, po to aby przez kolejny tydzień okazywać wylosowanej osobie drobne, miłe gesty.
9. „Dzień bez negatywnych uwag”- uczniowie otrzymują od nauczycieli wyłącznie pozytywne informacje zwrotne, pozytywne wzmocnienia.
10. Slajdowisko: uśmiechnięty uczeń, nauczyciel, rodzic.
11. Zadania losowane. Nauczyciele i uczniowie losują zadania do wykonania względem drugiej osoby, np. komplement, dobre słowo, podziękowanie, docenienie.
12. Drzewko dobrych życzeń i uczynków.
13. Wystawa zdjęć z dzieciństwa nauczycieli.
14. Drama na przerwie ukazująca sposób właściwej reakcji na atak słowny. Flash mob.
15. Pozdrowienia dla osoby nieobecnej z powodu choroby: pocztówka, list.
16. Pisanie przez uczniów miłych liścików na temat swoich kolegów i wieszanie ich w określonych miejscach szkoły.
17. Katalog pozytywnych komunikatów, sentencje, rady życiowe wiszące w przestrzeni szkoły.
18. Zachęcanie uczniów do powrotu do prowadzenia tzw. pamiętników.
19. Konkurs na „super klasę”.
20. Koło Misyjne.
21. Tygodnie tematyczne, np. kultury międzynarodowej.
22. Akcje charytatywne.
23. Koło wolontariatu.
24. Tematyczne przedstawienia teatralne, scenki przygotowywane przez klasy, grupy.
25. „Talent show” konkurs muzyczny o tematyce międzynarodowej.
26. Kiermasze.
27. Czynny udział uczniów w tworzeniu tematyki lekcji wychowawczej.
28. „Powiedz to inaczej”.
29. „Duży czyta małemu” - program integrujący całą społeczność szkolną.
30. Ciasteczka ze złotymi myślami, wypiekane przez uczniów.
31. Zajęcia dotyczące praw i obowiązków dzieci.
32. Ćwiczenia z obszaru inteligencji emocjonalnej, np.: kalambur pokazujący emocje, ćwiczenia projekcyjne.
33. „Dorośli przykładem” - Nauczyciel umiejscy przyznać się do błędu.
34. Trening zastępowania agresji.
35. Trening zachowań asertywnych.
36. Ćwiczenia poprawiające komunikację.
37. Wykorzystywanie filmów edukacyjnych (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę).

38. Miłe powitania przez dyrektora szkoły, wychowawcę klasy.
39. Debata.
40. Przygotowanie na dysonans poznawczy.
41. Wykorzystywanie gier planszowych na lekcjach wychowawczych.
42. Pozytywne uwagi.
43. Pozytywne informacje zwrotne (karteczki, dłonie, wachlarzyki).
44. „Uśmiechnięty nauczyciel”.
45. Program „Bądź kumplem, nie dokuczaj”.
46. Pozytywne hasła: konkurs sms.
47. Karteczki z komplementami.
48. Lustro uśmiechu w szkole.
49. Scenki umożliwiające wejście w rolę osoby dyskryminowanej.

Ponadto w kolejnym roku szkolnym planowana jest realizacja kompleksowej miejskiej kampanii społecznej, która przygotowana będzie wspólnie przez specjalistów i naukowców. Każda ze szkół dostosuje działania do swoich potrzeb – co innego będzie się działo w przedszkolu, co innego w szkole podstawowej, a jeszcze inaczej akcja przebiegnie w szkołach ponadpodstawowych. Do inicjatywy włączą się również młodzieżowe domy kultury.

Odnosząc się do kwestii rezolucji Rady Miasta dotyczącej odwołania Pani Barbary Nowak z funkcji Małopolskiego Kuratora Oświaty, uprzejmie informuję, że zarówno kwestia podjęcia przez Radę Miasta Krakowa rezolucji, jak i ocena zachowania Pani Kurator nie leżą w moich kompetencjach.

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Jacek Majchrowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. Wydział Edukacji
3. Biuletyn Informacji Publicznej
4. Aa